

Pasen vieren met Maria en met Tom

Of: Tuinmannen en tuinvrouwen van Gods nieuwe schepping

Paaspreek 2011 van Jos Douma

We vieren vandaag Pasen samen met Maria en met Tom.
Maria kwamen we al tegen.
Wie Tom is zal ik straks vertellen.

Op deze Paasmorgen is ook Maria opgestaan. Ze had nauwelijks geslapen en des te meer gehuild. Ze had de somberste sabbat van haar leven achter de rug. Want Jezus is dood. En dat is een heel, heel zware klap voor Maria van Magdala.

Want Maria heeft alles te danken aan Jezus. Ze was bezeten geweest van zeven boze geesten. Haar leven was één zwart gat geweest. Een donkere tunnel waar ze zelf op geen enkele manier meer uit kon.

En toen was Jezus gekomen. Hij stuurde de zeven geesten weg. De goede herder bevrijdde haar van demonen. Dat is nu echt bevrijdingspastoraat. Waar eerst zeven boze demonen de dienst uitmaakten, kan Maria nu weer zelf denken en zelf voelen en zelf keuzes maken. De zon breekt weer door in haar leven. Jezus is die zon.

En we kunnen ons voorstellen wat een ongelooflijke impact dat op het leven van Maria uit Magdala heeft gehad. Ze is dan ook voortdurend bij Jezus gebleven. En ze gelóóft ook in Hem: Jezus is haar redder. De zeven demonen hadden plaats gemaakt voor één Heer, één Geliefde.

Marcus, de schrijver van een ander evangelie, herinnert in zijn beschrijving van et opstandingsgebeuren nog expliciet aan die bevrijdingservaring van Maria. Luister maar Marcus 16: *Toen Jezus vroeg op de eerste dag van de week uit de dood was opgestaan, verscheen hij eerst aan Maria uit Magdala, bij wie hij zeven demonen had uitgedreven. Ze ging het nieuws vertellen aan de mensen die hem hadden vergezeld en die nu om hem treurden en rouwden. Toen ze hoorden dat hij leefde en dat zij hem had gezien, geloofden ze het niet.*

Dat is trouwens elke Pasen weer iets waar we stil bij moeten staan. Dat het vrouwen zijn die Jezus als eerste zien en in hem geloven. En of we het nu leuk vinden of niet, vrouwen golden in die tijd niet als erg betrouwbare getuigen. En met deze Maria is het probleem nog een tikkeltje groter. Ze is niet alleen een vrouw, maar ze was ook ooit bezeten van boze geesten. Ze had ze zien vliegen. Zou er nu niet weer zoiets aan de hand zijn? Totaal verward, en dan denken dat je Jezus hebt gezien?

De mannen geloofden haar in elk geval niet. Jammer, gemiste kans. En zo zijn het nu al tweeduizend jaar lang elke Paasmorgen opnieuw vrouwen die getuigen van de ontmoeting

met Jezus. Zij zeggen ‘De Heer is waarlijk opgestaan!’ Misschien was dit ook wel Gods manier om de voortrekkersrol van de vrouw in het paradijs, toen Eva als eerste van de vrucht at, recht te zetten. Toen was de vrouw Eva de eerste die in de tuin van Eden haar voeten zette op de weg bij God vandaan, nu is de vrouw Maria de eerste die in de tuin van het open graf haar voeten zet op de weg naar het nieuwe leven.

Laten we dat moment nog even meebeleven. Maria is op zoek naar Jezus. Ze huilt. Ze is intens verdrietig. Haar leven lijkt opnieuw een donkere tunnel. En na haar korte gesprekje met de engelen ziet ze een tuinman, tenminste, dat denkt ze. Aan hem vraagt ze waar Jezus is. En dan vindt er opnieuw bevrijdingspastoraat plaats. Want Jezus spreekt een bevrijdend woord. Hij noemt haar naam. Misschien deed hij dat ook wel toen hij de zeven demonen bij haar had uitgedreven. Maria! En er klinkt zoveel bewogenheid en passie in door, zo veel onvoorwaardelijke liefde. Het is de eerste naam die Jezus uitspreekt nadat hij uit de dood is opgestaan: Maria!

En Maria ervaart opnieuw bevrijding. De rouw is voorbij. Het verdriet is voorbij. Het zoeken is voorbij. En wat er dan gebeurt lijkt wel op wat er in dat liefdesboek Hooglied staat, hoofdstuk 3:

*’s Nachts in mijn slaap zoek ik mijn lief.
Ik zoek hem, maar ik vind hem niet.
Laat ik opstaan, rondgaan in de stad,
laat ik in de straten, op de pleinen,
zoeken naar mijn allerliefste.
Ik zoek hem, maar ik vind hem niet.
De wachters vinden mij
op hun ronde door de stad.
‘Hebben jullie mijn lief ook gezien?’
Nog maar nauwelijks ben ik hun voorbij
of ik vind mijn lief.
Ik grijp hem vast en laat hem niet meer los.*

Dit is pure liefde, lieve mensen. Ware liefde. De liefde zoals God die bedoelt tussen Jezus en zijn broers en zussen. Maria gaat voorop in het beantwoorden van de liefde. ‘Rabboeni! Meester van me!’ En ze grijpt hem vast. Daar is niets mis mee: Jezus wordt graag aangeraakt en bemind. Maar er moet nog meer gebeuren dan alleen dit: dat één vrouw de eniggeboren Zoon van God helemaal voor haarzelf heeft. Er moet meer gebeuren. En daarom zegt Jezus: ‘Houd me niet vast.’ Je mag Jezus aanraken, je mag hem omhelzen, maar je mag hem niet allen voor jezelf houden.

Zo vieren we Pasen met Maria. En ik hoop dat je er iets van herkent. Pasen is niet braaf zeggen wat je op catechisatie hebt geleerd, namelijk dat Jezus echt is opgestaan en dat je een ketter bent als je dat niet gelooft.

Pasen is: je ware liefde terugvinden.

Pasen is: Jezus willen vasthouden en hem omhelzen en hem tegelijk ook willen loslaten zodat hij ook bij andere mensen kan komen.

Pasen is: bevrijdingspastoraat van Jezus in jouw leven. Hij bevrijdt je van alles waarvan je hier de gevangene kunt zijn: van jezelf, van je geld, van je werk, van je vrije tijd, van je titels, van je persoonlijke mogelijkheden, van de verwachtingen die anderen van je hebben, van je geloof in maakbaarheid, van je controlezucht, van je gevoel dat je moet presteren, van je verslavingen.

Pasen is: het feest van je bevrijding vieren.

Pasen is: Jezus' liefde ontvangen, die je bij je naam noemt, opgelucht adem halen en opgewekt verder gaan met leven – omdat nu alles anders is geworden.

Pasen is: met Maria meezeggen: 'Ik heb de Heer gezien. Echt waar. Ik heb Heer gezien. Ook al geloof jij me niet. Ik heb de Heer gezien!'

We vieren vandaag Pasen samen met Maria.

Maar ik had ook aangekondigd dat we Pasen gingen vieren met Tom.

Wie is Tom?

Misschien denk je even aan Tomas die we even verderop in hoofdstuk 20 tegenkomen.

“Toen de andere leerlingen Tomas vertelden: ‘Wij hebben de Heer gezien!’ zei hij: ‘Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven.’

Maar met Tom bedoel ik niet deze Tomas. Hoewel ze wel met elkaar te maken hebben. Want de twijfel van Tomas is van alle tijden. Wij kunnen er als mensen met ons verstand nu eenmaal niet bij dat een dode levend wordt, dat een gestorvene wakker wordt en weer verder leeft. We zouden het wel graag willen. Maar we weten: het kan niet. Het past absoluut niet in ons wereldbeeld. Dood is dood.

Die twijfel aan de opstanding is van alle eeuwen. En die gaat ook onze deur niet voorbij. En daarom heb ik vandaag ook Tom nodig om naast Maria te komen. Maria is de vrouw van de liefde. Haar hart stroomt over van liefde en dat maakt ook dat ze gelooft. Maar Tom is uit ander hout gesneden. Ik geloof dat hij ook heel goed weet wat liefde is, maar Tom is meer een man van redeneren, van met je verstand bezig zijn. Van argumenten waarmee je ook overtuigd kunt raken dat is waar is.

Wie is Tom? Tom is 62 jaar. Hij is een wetenschapper, theoloog, nieuwtestamenticus. Tot voor kort bisschop van Durham in de Church of England. Nu is hij fulltime Research Professor. Tom Wright (want dat is zijn achternaam) heeft al vele boeken over Jezus op zijn naam staan en hij is een krachtige stem in het gesprek over de vraag of de opstanding wel echt gebeurd is. Want die vraag leeft al zo lang. En met name de laatste twee eeuwen is het ook in de wereld van de theologie een beetje uit de mode geraakt en zelfs g^{ên}ant geworden om te opperen dat Jezus' opstanding echt is gebeurd. Maar Tom Wright gebruikt al zijn van God gekregen denkkraft on aannemelijk te maken dat Jezus echt is opgestaan. Het is de enig mogelijke verklaring voor wat de Bijbel vertelt en voor de

realiteit van een christendom dat al zoveel eeuwen zoveel volgelingen van Jezus heeft voortgebracht.

Nu ga ik niet een heel wetenschappelijk betoog houden over de waarheid van de opstanding. Maar Tom – zo blijf ik professor Tom Wright nu maar even noemen – heeft mij in elk geval door zijn boeken geholpen om Pasen te leren vieren, om nieuw licht te zien schijnen over die wereldschokkende gebeurtenis. Want een van de dingen die kunnen gebeuren als we spreken over de opstanding is dit: dat we zeggen dat wij nu later ook kunnen opstaan uit de dood, en dat we hoop mogen hebben voor onze eeuwige toekomst.

En nu is dat ook helemaal waar, maar dat was niet wat Jezus zei toen hij Maria ontmoette. De Paasverhalen in de Bijbel zeggen “helemaal niets in de trant van ‘Jezus is opgestaan, dus is er leven na de dood’, laat staan ‘Jezus is opgestaan, daarom kunnen wij naar de hemel als we sterven.’” En dan schrijft Tom in zijn mooie boek ‘Verrast door hoop’ (Surprised by Hope): “Waar het gebeuren van de opstanding geïnterpreteerd wordt, krijgt het een heel aardse betekenis voor het hier en nu: Jezus is opgestaan, dus is Hij de messias, en dus de ware Heer van de wereld; Jezus is opgestaan, en dus is Gods nieuwe schepping begonnen – en is er voor ons, zijn volgelingen, werk aan de winkel!” (blz. 75).

En daar gaat het me nu om: de opstanding heeft alles te maken met Gods nieuwe schepping. Er is een oude schepping, de eerste schepping, God maakt hemel en aarde. Na zes dagen scheppen, rustte God op de zevende dag, de sabbat. En op welke dag staat Jezus, echt mens geworden, helemaal deel uitmakend van deze schepping – op welke dag staat Jezus op? Op de achtste dag! De oude schepping is voorbij, de nieuwe schepping is gekomen. De opstanding van Jezus Christus op de achtste dag markeert een werkelijk nieuw begin op deze aarde. Ze noemen het wel: koninkrijk van God.

Nog een citaat: “De opstanding van Jezus Christus dient zich aan als niet slechts een merkwaardige gebeurtenis in de wereld die we kennen, maar ook als het kenmerkende, fundamentele, prototype gebeurtenis in de wereld zoals ze begonnen is te worden. Het is geen absurd gebeuren in de oude wereld, maar het symbool en startpunt van de nieuwe wereld. Zo groot is de claim van het christelijk geloof: met Jezus van Nazaret is er niet slechts een nieuwe religie, een nieuwe ethiek, of een nieuwe weg van verlossing, maar een nieuwe schepping gekomen!” (blz. 85)

Als we met Maria leren om Pasen te vieren, dan moeten we op het spoor van de **liefde** gaan zitten: heel veel van Jezus houden omdat hij je bevrijd heeft en omdat hij heel veel van jou houdt. Hem omhelzen en alleen hem loslaten om hem met anderen te kunnen delen.

Maar als we met Tom Pasen leren vieren, dan moeten we op het spoor van de **creativiteit** gaan zitten. We mogen als opgewekte christenen die geloven in een opgestane Jezus met onze beide benen midden in de nieuwe schepping gaan staan. Volkomen nieuw! Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen. Nu al! Het christelijk geloof is niet alleen berekend op

onze toekomst na dit leven, maar ook op onze toekomst vóór de dood. Laat ik het zo samenvatten: als we geloven in de opstanding mogen we leren om rentmeesters te zijn.

Die uitdrukking is wel bekend. Die koppelen we vaak aan het beheer van deze wereld, zorgvuldig omgaan met de aarde, met het milieu, je van God gegeven talenten ontwikkelen, je creativiteit ontplooiën, je dagelijks werk gewoon goed doen. Als je daarmee bezig bent, vooral mee doorgaan zou ik zeggen.

Maar na Pasen dient er zich nog een heel nieuw uitdaging aan, en alle van God gegeven creativiteit mag je inzetten om mee te doen, mee te doen met Gods *nieuwe* schepping, de schepping die definitief begonnen is toen Jezus opstond uit het graf. Pasen is de uitdaging om rentmeester te zijn van Gods *nieuwe* schepping, om de *nieuwe* schepping zorgvuldig aandacht te geven, om de *nieuwe* schepping tot bloei te brengen zoals we dat ook willen met de eerste schepping.

Hoeveel geloof, hoop en liefde wijd jij in je leven aan die nieuwe schepping? En die nieuwe schepping heeft een naam: koninkrijk van God. Romeinen 14:16-18: *Breng het goede dat God u schenkt geen schade toe, want het koninkrijk van God is geen zaak van eten en drinken, maar van gerechtigheid, vrede en vreugde door de heilige Geest. Wie Christus zo dient, doet wat God wil en wordt door de mensen gerespecteerd.*

Dat is Pasen: geloven in Gods nieuwe schepping. Heel veel geloof, hoop en liefde wijden aan het cultiveren van de vrucht van de Geest, aan de vrede van God en aan de vrijheid van Christus. Hoe opgewekt ben jij? Hoeveel geloof hecht jij aan de nieuwe schepping? Hoeveel wil jij ontvangen wat God je u al geeft?

En als we dan toch nog even teruggaan naar Maria, dan komen we dus opnieuw in de tuin. De tuin waar het graf van Jezus open is gegaan. De tuin die herinnert aan de eerste schepping. Maar deze tuin markeert de nieuwe schepping. En deze vraag stellen we aan elkaar: zijn wij tuinmannen en tuinvrouwen in Gods nieuwe schepping? Klopt ons hart voor het koninkrijk van God, voor de vrucht van de Geest, voor een leven dat doordrenkt is van Jezus, voor duizenden bloemen die bloeien in de tuin van God die opnebarst van creativiteit.

Misschien zat Maria er toch niet naast toen ze dacht dat Jezus een tuinman was. En als Jezus een tuinman was, dan is onze diepste roeping: tuinmannen en tuinvrouwen worden van Gods nieuwe schepping! Want de Heer is waarlijk opgestaan!

Laten we bidden...

P.S. Als je als preeklezer deze preek in een kerkdienst wilt lezen op of rond Pasen, ben je helemaal vrij om zelf de liturgie samen te stellen.